

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК11 МІКРОЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітня програма «Економіка»
Спеціальність 051 Економіка
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мікроекономіка
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Романюк Тарас Михайлович, к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931 +380993242939
Е-mail викладача	yurii.tsizhma@pnu.edu.ua taras.romaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/280
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Мікроекономіка - це наука, яка вивчає взаємодію окремих економічних суб'єктів та досліджує механізм функціонування окремих ринків.</p> <p>Мікроекономіка розкриває основні закономірності функціонування ринкової економіки на рівні товаровиробника та споживача і показує механізм прийняття рішень господарюючими суб'єктами, які прагнуть досягти максимального задоволення потреб в умовах використання обмежених ресурсів. Іншими словами, предметом мікроекономіки є обґрунтування вибору, який роблять окремі економічні одиниці, використовуючи обмежені економічні ресурси, з метою досягнення своїх цілей.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» – сформувати у студентів знання і розуміння законів, принципів раціональної поведінки окремих економічних суб'єктів по досягненню своїх цілей в умовах обмеженості ресурсів, дослідити механізм прийняття рішень окремими мікросистемами, а також проаналізувати економічні взаємозв'язки між суспільством і фірмами в ринкових умовах.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є надання студентам знань щодо теорії мікроекономіки та методів дослідження економічних процесів на мікрорівні; ознайомлення з основними прийомами мікроекономічного аналізу та принципами формування інформаційного забезпечення для його проведення; вивчення закономірностей економічної організації суспільства, базових моделей прийняття та реалізації рішень щодо використання обмежених ресурсів..</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фактори, що впливають на досягнення ринкової рівноваги і порушення ринкової рівноваги; - основні концепції теорії споживчого вибору; - базові поняття теорії виробництва; - основні теоретичні підходи щодо сутності та існування фірм; - характеристики поведінки фірм за умов різних ринкових структур; - закономірності формування цін на ресурси та їх використання на окремих факторних ринках; - сутність загальної рівноваги та економічної ефективності; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з'ясувати механізм дії економічних законів і особливості їх прояву на мікрорівні; - робити комплексний аналіз попиту та пропозиції, розраховувати коефіцієнти еластичності; - пояснити умови досягнення рівноваги споживача; - розглядати проблеми оптимізації виробничих витрат за допомогою виробничих функцій; - досліджувати поведінку фірм в умовах різних ринкових структур; - проводити аналіз поведінки фірм на ринках факторів виробництва; - розв'язувати задачі з дисципліни; 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Результати навчання

ПР03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

ПР04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
практичні заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
осінньо-зимовий	051 Економіка	1	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні	самостійна робота	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Вступ до мікро-економіки: основні поняття.	2	2	2	-	-	-
Тема 2. Попит та пропозиція: аналіз часткової рівноваги.	2	2	2	-	-	-
Тема 3. Еластичність.	2	2	2	-	-	-
Тема 4. Теорія вибору споживача.	2	2	2	-	-	-
Тема 5. Споживання і попит.	2	2	2	-	-	-

Змістовий модуль 2.						
Тема 6. Теорія фірми: виробництво і вартість.	2	2	2	-	-	-
Тема 7. Теорія пропозиції: конкурентні фірми та галузь.	2	2	2	-	-	-
Тема 8. Неповна конкуренція: монополія.	2	-	3	-	-	-
Тема 9. Неповна конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія.	-	-	5	-	-	-
Тема 10. Антимонопольна політика.	-	-	5	-	-	-
Змістовий модуль 3.						
Тема 11. Ринки факторів виробництва: праця.	-	-	5	-	-	-
Тема 12. Ринки факторів виробництва: капітал і природні ресурси	-	-	5	-	-	-
Тема 13. Загальна рівновага і ефективність.	-	-	5	-	-	-
Тема 14. Неспроможність ринку. Зовнішні ефекти.	-	-	5	-	-	-
Тема 15. Суспільні блага.	-	-	5	-	-	-
Тема 16. Ефективність, справедливість та державна влада.	-	-	5	-	-	-
Усього годин	16	14	60	-	-	-
6. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання курсу	100 балів – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) Поточний контроль 0-20 балів; Контрольна робота 0-20 балів; Самостійна робота 0-10 балів;					
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума балів з навчальної дисципліни	
	Поточний контроль	Контрольна робота	Самостійна робота			
	Усне опитування, тестування	Тестування	Тестування (КРС)	Екзаменаційна робота		
	20 балів	20	10 балів			
	50 балів			50 балів	100	
Екзамен 0-50 балів.						

Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою

Шкала оцінювання для екзамену			
університетська	національна		шкала ECTS (ЄКТС)
90 – 100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-25		незадовільно з обов'язковим повторн ☐ м вивченням дисципліни	☐ F

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.

Критерії поточного оцінювання:

«**90-100**» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання та задачі.

«**70-89**» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань та допустив окремі помилки в розв'язуванні задачі.

«**50-69**» – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань та допустив незначні помилки в розв'язуванні задач.

«**0-49**» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. та допустив значні помилки в розв'язуванні задач.

Поточні оцінки, які можуть отримати студенти під час практичних занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).

Середній бал за поточний контроль переводиться у 20 бальну шкалу.

Практичні заняття

Вимоги до контрольної роботи

Передбачено виконання двох контрольних робіт, які проводиться в кінці 1 і 2 змістових модулів.

Контрольна робота проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 20 тестів по 0,5 бала (10 балів) (дві спроби – кращий результат).

Самостійна робота	<p>Тестовий контроль: студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів (20 тестів по 0,5 бали). Тестування проводиться в визначений період для контролю самостійної роботи.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 20 балів). Контрольна робота (максимум 20 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
Підсумковий семестровий контроль	<p>Екзамен (максимум 50 балів) проводиться у письмовій формі. Структура екзаменаційного білета: 1. Теоретичне питання (0-10 балів) 2. Теоретичне питання (0-10 балів) 3. Тести. 10 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pnu.edu.ua) (0-10 балів). 4. Задача. (0-20 балів) У випадку online екзамен проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 50 тестів по 1,0 балу (50 балів) (дві спроби – кращий результат). В умовах online ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom або Google Meet. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
7. Політика курсу	
<p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p> <p>Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf</p> <p>Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.</p> <p>Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.</p>	

8. Рекомендована література

1. Задоя А.О., Задоя О.А. Мікроекономіка: навчальний посібник [Електронне видання]. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 148 с.
2. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Л. : Апріорі, 2017. Кн. 1:
3. Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. Львів: Апріорі, 2017. 567 с.
4. Білоусова, Т. (2023). РІВНОВАЖНА ЦІНА НА РИНКУ ОДНОГО ТОВАРУ. МОДЕЛЬ ЕВАНСА. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (16), 9-14. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.1>
5. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 270 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 20)
6. Ємець О., Романюк Т., Ціжма Ю. Мікроекономічні процеси в торговій діяльності малого та середнього бізнесу. Електронний журнал “Ефективна економіка”, 2024. № 8. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.41>
7. Мартин О.М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.
8. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студ. екон. спец. закл. освіти: 2-е вид. У 2 Ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; за заг. ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2007. 518 с.
9. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник./ за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано Франківськ, «Лілея НВ». 2015. 348 с.
10. Шупик І. І. Макроекономіка: навчально-методичний комплекс : навч. посіб. / І. І. Шупик, О. С. Песцова-Світалка. 2-ге вид., оновл. Полтава : Полтавська державна аграрна академія, 2015. 316 с.

Викладач

Ціжма Юрій Іванович

доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

Романюк Тарас Михайлович

доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки